

Kirsi Soini

Muistoja Saimaalta

Portfolio

Lopputyö ja syventävät opinnot

Sara Hildén -akatemia

AKU7



Johdanto - minä kuvantekijänä

Minun on vaikea kirjoittaa ja jäsenellä itseäni kuvantekijänä, sillä pidän sen selittämistä jotenkin triviaalina.

Minä vain maalaan. Maalaan itseäni varten. Maalaan, koska rakastan maalaamista. Pidän prosesseista, jotka edeltävät maalaamista – pohjien valmistamisesta, värien puristamisesta paletille, siveltimien valitsemisesta. Jokainen tyhjä kangas on uusi mahdollisuus, jokin vielä tekeytymässä oleva ajatus, joka odottaa jäsentymistään.

Olen kuvantekijänä hidas. Tuijottelen paljon keskeneräisiä maalauksia. Mietin, mihin ne ovat menossa. Usein työ alkaa viedä omaan suuntaansa ja muuttuu moneen kertaan edetessään. Teen summittaisia luonnoksia, mutta en halua luonnostella liian tarkkaan vaan annan teoksen kuljetella minua sinne, minne se haluaa.

Kuvan tekemisessä matka on minulle joskus melkein yhtä tärkeä, kuin määränpää. Voin käyttää tuntikausia teokseen, jonka en koskaan koe tulevan valmiiksi. Joskus kuitenkin työ päättää itse itsensä. Se jää odottamaan jatkamistaan niin pitkäksi aikaa, että kun pysähdyn sen eteen jatkaakseni, se ei enää kaipaakaan minulta mitään. Ehkä se silloin on valmis.



Muistoja Saimaalta

Lopputyöni teokset ovat valmiita, koska niiden on pakko olla. Aikataulu asetti rajat loputtomalle hinkkaamiselleni. Ehkä hyvä niin.

Lopputyöhöni olen maalannut öljyväreillä järvimaisemia sekä lisäksi pieniä luontofragmentteja. Ne vievät minut kesään ja sielunmaisemiini Saimaalle. Kun maalaan, olen siellä, saarien sylissä, lämmin kallio jalkapohjieni alla.

Maalaan muistoja. Saarimaisema on pysyvin paikka elämässäni. Näkymät, jotka aukeavat mökkisaaremmen rannoilta Saimaan Pihlajaveden erämaamaisemiin ovat pysyneet samana yli 40 vuotta. Olen katsonut samaa maisemaa lapsena, nuorena, nuorena aikuisena ja nyt jo keski-ikäisenä naisena.

Maisema edustaa sekä pysyvyyttä että katoavaisuutta. Muuttumattomana pysyvässä maisemassa ihmiset ja ihmisen tekemät rakennelmat kasvavat, muuttuvat, rapistuvat ja katoavat.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset tulevat näkyviksi myös saarella, joka sijaitsee aivan luonnonsuojelualueen reunamilla. Myös siellä koemme pikkulintujen vähenemisen, tuttujen lajien katoamisen, huomaamme tuulien lisääntymisen, talvisten päivien hupenemisen.

Näissä kuvissa muistot ovat pysyviä. Ne ovat pysähtyneitä hetkiä, pieniä tuokiokuvia kesäisistä päivistä. Alkuperäisessä suunnitelmassani kuvissa oli myös ihmisiä. He ovat jääneet kuva-alueen ulkopuolelle, mutta ovat silti läsnä. Paikat, joita kuvaan, ovat yhdessä koettuja, ne kantavat mukanaan paitsi muistoja menneestä, myös odotuksen ja toiveen tulevasta - siitä, että samanlaisia päiviä on vielä tulossa lisää.

Syvennämälle opintoihin - taiteen tekemisen monet tavat

Taide on todellisuuden jäsentämistä. Sen eri olomuotojen näkyväksi tekemistä. Sen näyttämistä, joka on silmiemme edessä tai joka jää katseilta piiloon. Se on jakamista: antamista ja saamista, aistien lainaamista, yhdessä kokemista, yksityisen tekemistä yleiseksi.

Kuvataideopintojen parasta antia on ollut juuri jakaminen. Ryhmämme on jakanut omia ajatuksiaan, näkemyksiään, omaa luovuuttaan ja erilaisia tapoja ilmaista sitä. Ryhmän lisäksi viisauttaan ovat meille jakaneet eri taiteen alojen ammattilaiset, ja sitä kautta olemme päässeet tutustumaan taiteen tekemisen tapoihin, joita emme muutoin välttämättä olisi koskaan päässeet omakohtaisesti kokeilemaan.

Syventävien opintojen alkaessa ainakin omat ajatukseni olivat jo pitkälle suuntautuneet kohti lopputyötä. Olin melko varhaisessa vaiheessa päättänyt, että toteuttaisin lopputyöni maalaamalla, ja se määrittä paljon sitä, mitä syventäviltä opinnoilta odotin.

Tästä syystä syventävät opinnot aloittaneet maalausateljeet tuntuivat itselle mieluisimmilta ja mielekkäimmiltäkin kursseilta.

Kukka-Maaria Koskisen akvarellimaalauskurssilla jatkoin Saimaa-aiheen variointia. Hetken jopa pyörittelin ajatusta akvarellin lisäämisestä lopputyöhön, mutta luovuin ajatuksesta melko nopeasti.



Vaikka akvarellista ei tullutkaan osaa lopputyöstä, pidin kuitenkin siitä tekniikkana, ja myös siitä, että kurssin tehtävänantojen ansiosta aiheisiin tuli edes jonkin verran vaihtelua. Järvimaisemat ovat kulkeneet mukani koko opintojeni ajan, ja välillä on mukava tehdä jotain muutakin.



Akvarellissa kiehtoo sen monipuolisuus ja tietynlainen sattumanvaraisuus.

Pienet luonnokset ja ajatelmat akvarellilla kuljettelivat jo kohti lopputyötä.



Kevään 2023 toisen maalausateljeen meille veti Erno Peltonen. Aloitin kurssilla jo yhtä suurta maisemamaalausta, jollaista suunnittelin myös ainakin osaksi lopputyötäni. Olin tehnyt jo aiemmin useampia samaa aihetta käsitteleviä maalauksia, mutta tämä oli ensimmäinen isomman mittakaavan kokeilu aiheesta.

Isoa taulua tehdessä huomasin jo monia omia helmasyntejäni, kuten esimerkiksi sen, että jään isossakin maalauksessa helposti "hinkkaamaan" jotain pientä yksityiskohtaa sen sijaan, että keskittyisin ensin isoihin linjoihin ja jättäisin yksityiskohdat loppuun. Huomasin myös vaikeuden viimeistellä työ, tai oikeamminkin päättää, milloin se on valmis. .

Ymmärsin, että minun pitäisi jonkin verran malttaa luonnostella, tai ainakin tehdä jonkinlainen etukäteissuunnitelma siitä, millaista lopputulosta olen hakemassa. Toteutuiko tämä oivallus lopputyötä tehdessä? Siitä lisää myöhemmin.



Keskeneräiseksi jäänyt Maalausateljeen työ keväällä 2023. En missään vaiheessa ollut oikein tyytyväinen siihen, miltä työ näytti, mutta en oikein myöskään tiennyt, mitä sille halusin tehdä. Työ jäi odottamaan jatkoa koulun varastoon.

Kuvanveiston syksy 2023

Kun oman lopputyön tekniikka ja teemat olivat jo aika lailla selkeinä mielessä, tuntuivat osa syventävistä kursseista enemmän kuriositeeteilta, kuin joltain, johon olisin enää jaksanut ihan tosissani keskittyä.

Tunnistin tämän toki osittain omaksi asennevammakseni – omalta mukavuusalueelta poistuminen tuntui raskaalta, eikä motivaatio meinannut syksyllä 2023 riittää peräti kolmeen erilaiseen kuvanveistopajaan.

Väsymyksestä ja hienoisesta omasta innottomuudesta huolimatta juuri näillä kursseilla tunsin olonsa toisaalta myös varsin etuoikeutetuksi. Oli hienoa päästä kokeilemaan jotain, mikä ilman opintoja tuskin koskaan olisi ollut mahdollista.

Matti Kalkamon kipsivalukurssi jää varmasti mieleen paitsi meille osallistujille, myös koulun henkilökunnalle. Kurssin aikana tuotimme ehkä enemmän kaikenlaista jätettä ja roinaa, kuin koko muun opinpolkumme aikana yhteensä – mukaan lukien perusopintojen kirjaveistokset. Tämä kurssi oli todellinen yritysten ja erehdysten mestarikurssi, joka todella testasi hahmotuskykyä, eri työvaiheiden ymmärrystä - sitkeyttä ja periksiantamattomuuttakin.

Se, että saimme kurssilla työskennellä mallin kanssa, oli ehkä vähän turhankin kunnianhimoinen lähtökohta nollasta aloittaneelle ryhmällemme, mutta toisaalta se oli todella opettavaista kolmiulotteisen hahmottamisen kannalta. Itse valitsin aiheekseni pelkän mallin pään, sillä ajattelin sen olevan helpompi lähestymistapa, kuin koko asennon muovaileminen. Ajattelin usein savimuottia muotoillessani, että jos olisin valinnut lopputyöni aiheeksi ihmisen, olisi tästä kurssista ollut sen suhteen iso apu.



Se, että lopulta sain kipsipääni ulos muotistaan näinkin ehjänä, oli moninaisten vaiheiden jälkeen suuri onnistuminen - oikeastaan pikemminkin suoranainen pieni ihme.

Veistopajoissa pääsi todella kokemaan sen, kuinka fyysistä ja todellista käsityötä sanan varsinaisessa merkityksessä taiteen tekeminen voi olla. Haastavuudestaan huolimatta - tai ehkä juuri sen takia - pidin myös lopulta paljon kipsivalukurssista. Kolmiulotteisuus ja muovailu, työn monivaiheisuus ja lopputuloksen jännittäminen tekivät kurssista äärimmäisen mielenkiintoisen ja opettavaisen. Kipsivalua tuskin pääsen enää toiste tekemään, mutta toivon, että joskus on aikaa palata saven ja muovailun pariin.

Kipsivalukurssin jälkeen takki alkoi olla jo hieman tyhjänä ajatellen täysin uuden tekniikan haltuunottoa. Niinpä syksyn 2023 viimeinen kuvanveistoateljee, sinänsä upea ja mielenkiintoinen taontapaja Onkiniemessä Pasi Peltomaan johdolla oli kyllä hieno kokemus, mutta itselleni se jäi hieman irralliseksi. En jaksanut enää motivoitua tekniikasta, jonka tiesin jäävän kertaluonteiseksi kokeiluksi, enkä lopulta saanutkaan valmiiksi paria taottua rautakoukkaa kummempaa.

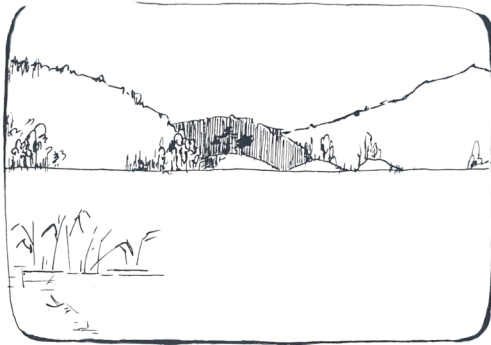


Kuvanveistopajoissa huomio keskittyi selkeästi enemmän tekniikkaan, kuin työn sisältöihin. En oikeastaan käsitellyt tällä jaksolla mitään varsinaisia aiheita, pikemminkin tässä oli kyse uusiin tekniikoihin tutustumisesta. Siinä mielessä pajat olisivat oikeastaan palvelleet omalla kohdallani paremmin perus- kuin syventäviä opintoja. Tällä jaksolla lopputyö ei edennyt käytännössä lainkaan.

Kohti lopputyötä

Vuoden 2024 opinnot keskittyivät kokonaisuudessaan lopputyön suunnitteluun ja tekemiseen, lukuun ottamatta vielä viimeistä Taide, aika ja yhteiskunta -kokonaisuuden kurssia. Jiipu Uusitalon sarjakuvataiteen tiiviskurssi tuntui syksyllä 2024 hieman katkaisevan prosessin, mutta oli lopulta antoisa katsaus hyvin monipuoliseen taiteen alaan.

Kurssilla tehdyn oman sarjakuvan pystyi myös tekemään osana lopputyöprosessia, ja se auttoikin jäsentämään ja sanallistamaan niitä ajatuksia, jotka tuntuivat edelleen olevan mielessä sekavana vyyhtinä.



AURINKA JOUSEE JÄSTÄPÄISEN SAAREN VEDEN JA LÄMMITTÄÄ RANTAA. OIKO AURUPÄIVÄN 1930-LUVULLA NAAPURISAARESSA OLI VIELÄ MÄNTILÄ, MUTTA SIENI ALKAA LUONNONSUOJELUALUE.



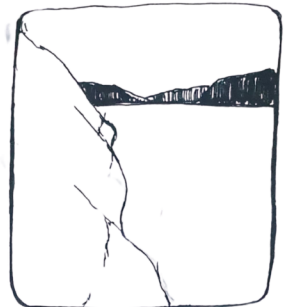
ENNEN MEITÄ
TÄSSÄ KASVOI
KAIKILAA JA LEPIÄMÄ.



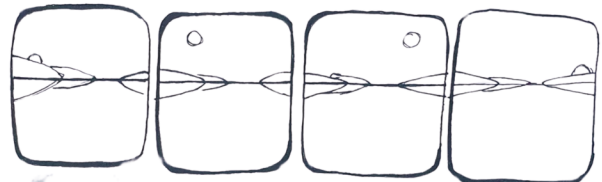
ME OLEMME OLEET
TÄLLÄ JO YLI 40 VUOTTA.
TULLEET TÄHÄN RANTAAN
JÄTÄSTÄ RANNOSTA LEHTI-
NEST.



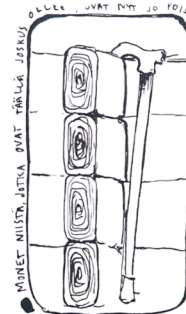
TÄLLÄ ON KERROKSLIA POIMUJA.
MEIDÄN ALKIAKME AASSA OLEMME
MUOVANNEET TÄTÄ PAIKKAA MUTTA VIELÄ
ENEMMÄ: ~ MUOVANNU MEITÄ



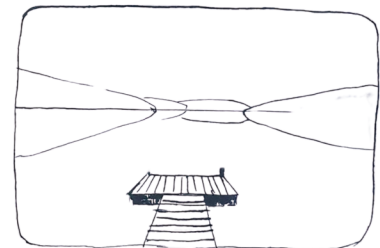
SILLOITTANUT HITAASTI
KUIN AALLOT RANNAN KALLIOITA.



KAIKEN MUUTTUESSA, KASVUESSA, KADOTESSA TÄMÄ MAISEMA ON SÄILYNUT SAMANA



OLLEET OVAT NYT JO POISTA
MÄMEET NIISTÄ JATKA OVAT TÄLLÄ JÄSSÄ



TONAIN PÄIVÄNÄ ~ OLEMME

Tekniikka ja työtila

Olin kevään 2024 aikana huomannut, että omalle työskentelytavalleni tulisi olemaan helpompaa tehdä lopulliset lopputyöhöni tulevat teokset pääsääntöisesti kotona ja omalla ajallani pikemminkin, kuin koululla. Tiesin, että en millään tulisi saamaan töitäni valmiiksi, jos aikaa olisi vain muutama tunti viikossa perjantaisin.

Vaikka pidän ateljeetyöskentelystä muiden kanssa, koen kuitenkin saavani enemmän aikaan omassa rauhassani. Halusin myös lopulta maalata työt ns. perinteisillä öljyväreillä koululla tarjolla olevien vesiliukoisten öljyvärien sijasta.

Pidän öljyväreillä maalaamisesta akryylivärejä enemmän mm. siksi, että oma työskentelytapani on hidas ja pohdiskeleva, jonka vuoksi minulle on etua siitä, että väri säilyy työstettävänä pidemmän aikaa sekä paletilla, että kankaalla.

Koti”ateljeen” isoimmaksi ongelmaksi muodostuivat tila ja erityisesti valo, jota ei etenkaan syksyn ja talven aikana ollut riittävästi.



Miksi maisema?

Minun ei oikeastaan tarvinnut valita aihetta lopputyötäni varten - aihe valitsi minut. Olen työstänyt erilaisia, pääasiassa järvimaisemia koko opintojeni ajan, ja teossarja otsikon "Muistoja Saimaalta" alla on ollut mielessäni jo pitkään.

Maisemamaalauksella on pitkät perinteet ja vahva asema etenkin länsimaaisessa ja itä-aasialaisessa (esim. Japanin) taiteessa. Itse olen mieltynyt 1800 -luvun lopun ja 1900 -luvun alkupuoliskon taidesuuntauksiin, Suomen taiteen kultakauden taiteilijoihin sekä heidän eurooppalaisiin aikalaisiinsa. Taidesuuntauksista estetiikaltaan sekä aihevalinnoiltaan minua kiehtoo mm. symbolismi, sekä sen muotokieleen vaikuttaneet syntetismi ja dekoratiivisuus, jotka sopivat hyvin luontoaiheiden kuvaamiseen.

Syntetismi on maalaustaiteen suunta, joka suosii pelkistettyjä muotoja, eheitä väripintoja ja selkeää ääriviivaa. Tunnettu syntetismin edustaja on mm. Paul Gauguin, jonka vaikutteet näkyvät myös suomalaisessa kultakauden taiteessa, esimerkiksi Pekka Halosella ja Akseli Gallen-Kallelalla. Syntetismi irrottautui realistisesta ja impressionistisesta, havaintoon perustuvasta ilmaisusta ja korosti esimerkiksi maisemissa muistiin ja muistoihin perustuvaa tulkintaa.



Koska Saimaa!

Saimaan kalliorantaiset järvimaisemat ovat kulkeneet mukani lapsesta asti ja etenkin muutettuani pois nuoruuden kotikaupungistani Savonlinnasta, ne jäivät itä-suomalaiseksi osaksi identiteettiäni. Maisemissani on voimakkaasti mukana ajatus sielunmaisemasta. Siitä, että maisema on enemmän tunnetila, kuin niinkään jonkin tietyn konkreettisen paikan kuvaus.



Alkuperäinen ajatukseni oli viedä ilmaisuani vielä enemmän pelkistettyyn suuntaan ja häivyttää etenkin isompien teosten yksityiskohtia. Kokeilin tätä lähes abstraktia ilmaisu lähestyvää tekotapaa Ernon maalausateljeessa aloitettuun teokseen. Totesin kuitenkin, että tämä teos ei tulisi olemaan osa lopputyötäni, vaan jäisi edelleen odottamaan valmistumistaan myöhempään ajankohtaan.

Vaikka halusin maalata pikemminkin muistoja ja tunnetiloja, huomasin tätä päälle maalausta tehdessäni, että kaipasin teossarjaa ajatellen kuitenkin hieman tunnistettavampaa maisemaa. En myöskään tunnista täysin abstraktia ilmaisu omakseni. Halusin töiden olevan selvästi esittäviä, joskaan ei realistisia. Etenkin isommissa töissä pyrin pelkistämään ilmaisu ja päätin jättää pois esimerkiksi rantaan tai muuhun katsomispaikkaan viittaavat elementit, kuten puiden oksat tai rannassa kasvavan kaislikon. Pienempiin kuviin taas suunnittelin lisääväni enemmän yksityiskohtia.

Päivän kierto

Lähdin siis suunnittelemaan lopputyökokonaisuutta työnimellä “Päivän kierto - muistoja Saimaalta”. Ajatukseni oli kuvata saarella vietetyn ajan tietynlaista toisteisuutta, päivien sulautumista toisiinsa ja kertautumista samankaltaisina. Päivän kiertoon kuuluukin ajatus ajan syklistyydestä - saarella samat asiat toistuvat vuodesta, kuukaudesta, viikosta ja päivästä toiseen luonnon rytmiä mukaillen ja kuunnellen.

Päivän kulumisen ajatuksen päätin toteuttaa tekemällä kaksi suurempaa teosta ja niiden ympärille pienempiä töitä. Suurempien töiden aiheiksi tulivat melko itsestään selvästi “aamu” ja “ilta”. Maisema-aiheet näihin kahteen työhön valikoituivat aamu- ja ilta-auringon suunnan mukaan mökkisaaressamme.

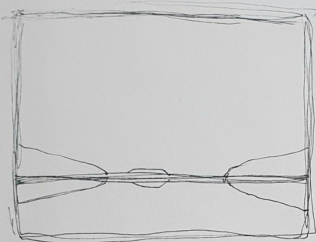
Kahden ns. pääteoksen aihe oli helppo valita ja luonnoksetkin niihin kahteen sain tehtyä suhteellisen kivuttomasti jo alkusyksystä 2024. Kotona työskentelyn varjopuolena oli syksyn edetessä se, että arki alkoi painaa päälle ja valon vähetessä työskentelyaikaa maalausten parissa oli yhtäkkiä todella rajallisesti.

Kun isommat työt junnasivat paikoillaan, ei myöskään pienempien töiden suunnittelu edennyt. Alkuun olin tosiaan ajatellut sisällyttää niihin ihmisiä, mutta pikku hiljaa se ajatus alkoi väistyä ja tilalle tulivat luonnokset pienistä “luontofragmenteista”.



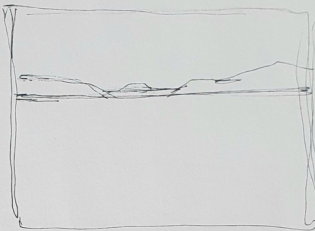
Pieniä harjoitelmia ja värikokeiluja paperille (yllä) ja levyille.





ISO MAALAUUS I

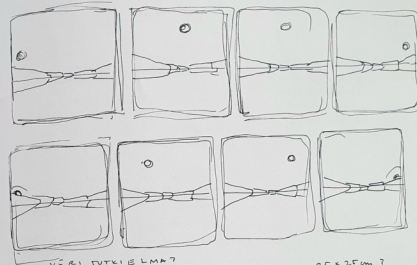
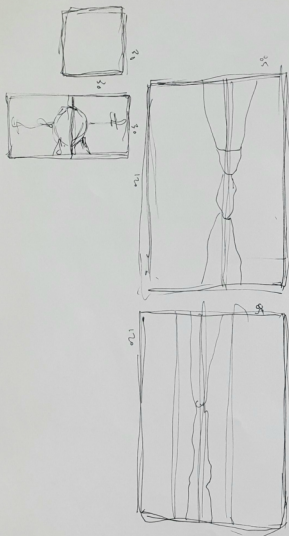
EHKÄ NÄEN TÄMÄN TULUN
SEESTISENÄ, SINISÄVYISENÄ,
TYYNENÄ JA RAUHOITAVANA
MELKO TASUISINÄ PINTONA
OLISI IHANNA POKKA ISOON
TULUUN TUOLASTA MINU.
MAUUSTI VÄHÄ ELEIYYTÄ,
MELKEIN GRAFFIOTA OTEITA.



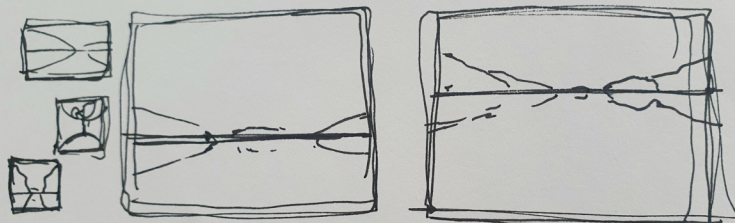
ISO MAALAUUS II

PITÄISIKÖ YRITTÄÄ? JOS REKUSIKEN
KAKSI VÄHÄN ISOMPAA TULUA JA
NIILLE PIKKUKOVEREITA?
TÄMÄ TOINEN ISO OLISI TOISEN
SUUNTAAN, LÄNTEEN, OI SINNE,
MINNE AURINKO LASKEE, SILLOIN
TEEMAKSI TULISI AINAKIN
LÖYHÄSI TUO "PÄIVÄNKIERTO", MUISTOJA
AAMUSTA ILMAN.

PIENIIN MAALAUKSIIN SIIDEN HETKIÄ, VÄLITÖIKSIÄ, IMPRESSIOITA. VOISIKO
NUSSA NÄKYÄ IHMISSÄÄMOJAKIN? PIENISSÄ MAALAUKSISSA VOISI OLLA
ENEMMÄN ESIINTÄYTYÄKIN.



VÄHÄ TUTKITTU LMA?
VAIKO VAIN SAKA KUVIA
TMI 27 x 27
16 x 27 cm
4 x 26 x 27 cm
26 x 27 cm?
4 kpl?
→ 100 cm
- VÄLIT



Tällainen
esitelmä
orata m
tauluhiin

Maalaushommat ei etene, mutta
yritän tehdä edes ajatustyötä
tämän lopputyön suhteen.
Mietin rakennetta, stiä, mitä
haluan sanoa tai pikemminkin
kai näyttää.

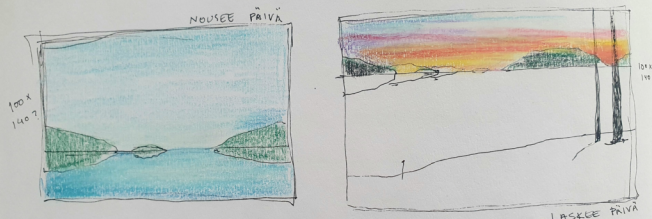
Kokonaisuuden nimi on
mielessäni hieman täydentynyt...
tai ehkä se täydentyi juuri:

Päivän kierto - muistoja
Saimaalta

Muistiinpano 24.2.2024

Saaressa päivät seuraavat
toisiaan tavallaan aina
samankaltaisina ja usein
oikeastaan seuraavat myös
tuota päivänkiertoa. [---] Kuinka
monta auringonlaskua olemme
nähtneet?
Kuinka monta sanaa
vaihtaneet?
Ajatusta ajatelleet?

Muistiinpano 24.2.2024



Onko liian isot, jos tekisi 2 kpl 100 x 140 cm pohja?
Ehkä, ehkä saanko valmiiksi?
Riittäisikö vähän pienemmät, esim. 70 x 90 cm? Tuntuu pieneltä aihe k:n

Jumissa

Tuokiokuvien aiheiden valinnassa minua vaivasi alusta alkaen pikemminkin aiheiden ja ideoiden runsaus, kuin niiden puute. En oikein osannut päättää, minkälaisia hetkiä pienissä tauluissa kuvaisin, en edes sitä, kuinka monta näitä pikkukuvia lopulliseen kokonaisuuteen halusin. Tämä muodostui ongelmaksi, jonka tunnistan jatkuneen koko työskentelyn ajan, ja se väistämättä näkyy myös lopullisessa teoskokonaisuudessa.

Tietynlainen suunnitelmattomuus on toisaalta osa omaa työskentelytapaani, mutta toisaalta se on myös työn etenemistä jarruttava piirre, josta haluaisin jatkossa opetella ainakin osittain pois. Kun työn lopullinen ilme ei ole itsellä kirkkaana mielessä, saattaa se jumittua pitkiksikin ajoiksi paikalleen. Näin kävi tätä työtä tehdessä useampaankin otteeseen etenkin toisen isomman maalauksen kohdalla.

Jumittumiset johtivat ennen pitkää myös ajanhallinnallisiin ongelmiin, jotka taas omalta osaltaan vaikuttivat siihen, millaiseksi kokonaisuus lopulta muodostui. Pienempien teosten aiheet valitsin lopulta aika lailla niin sanotusti ”fiiliksen mukaan” pikemminkin, kuin että ne olisivat tarkoin harkittuja, tarinallista kokonaisuutta tukevia osia teossarjaa. Toisaalta tämä sattumanvaraisuus sopi ajatukseen pienistä irrallisista tuokiokuvista, muistoista ja muistikuvista, joista kokonaisuus muodostui.

*Maalaushommat eivät sanottavasti ole edenneet, mutta uusia ideoita ja ajatuksia pukkaa lisää lisää ja lisää. Pitäisi aloittaa ideoiden karsiminen ja alkaa pikkuhiljaa keskittyä kokonaisuuteen.
[---] En halua luopua alkuperäisestä maalaussarja -ajatuksestani, mutta onhan tästä nyt tulossa yhtä sillisalaattia!*

Leväperäisestä suunnittelusta ja ajankäytön huonosta hallinnasta tuli lopulta koko lopputyöni suurimmat kompastuskivet. Minulla oli toisaalta alusta lähtien melko selvä ajatus siitä, mitä, ja millä tekniikalla olin tekemässä, mutta en osannut rajata aiheittani ajoissa tarpeeksi tarkasti.

En myöskään tehnyt tarpeeksi selkeää suunnitelmaa isompien töiden lopullista ulkoasua ajatellen. Tämä johti siihen, että etenkin ilta -teoksessa maalasini joitain kohtia lukuisia kertoja uudelleen ja tekemisestä katosi siihen kaipaamaani rentous. Jälkeenpäin ajatellen - ja eri tekovaiheista ottamiani kuvia selaillen - huomaan, että myös iltamaiseman olisi voinut, ja se olisi ehkä kannattanutkin todeta valmiiksi jo aikaisemmin.

Opettavaista isojen töiden tekeminen kuitenkin oli, ja vei jälleen askeleen eteenpäin kohti omaa ilmaisua. Tulin myös tietoisesti työn etenemiseen negatiivisesti vaikuttavista tavoista, joita voin pyrkiä jatkossa korjaamaan. Tällaisia olivat mm. jo mainittu suunnittelun laiminlyönti, päättämättömyys, liika varovaisuus värin käytössä etenkin isomman mittakaavan töitä maalatessa ja turhan pieniin yksityiskohtiin keskittyminen liian varhaisessa vaiheessa.

Hankalimmaksi osoittautuneessa iltamaisemassa sorruin myös seilaamaan ns. intuitiivisen ja referenssikuvaan perustuva tekotavan välillä.

Väriluonnoksia isompaa iltamaisemaa varten. Ajatuksenani oli saada myös isoihin töihin enemmän tällaista lähes luonnosmaisen rentoa maalausjälkeä. Siinä en ihan onnistunut, mutta matka jatkuu.

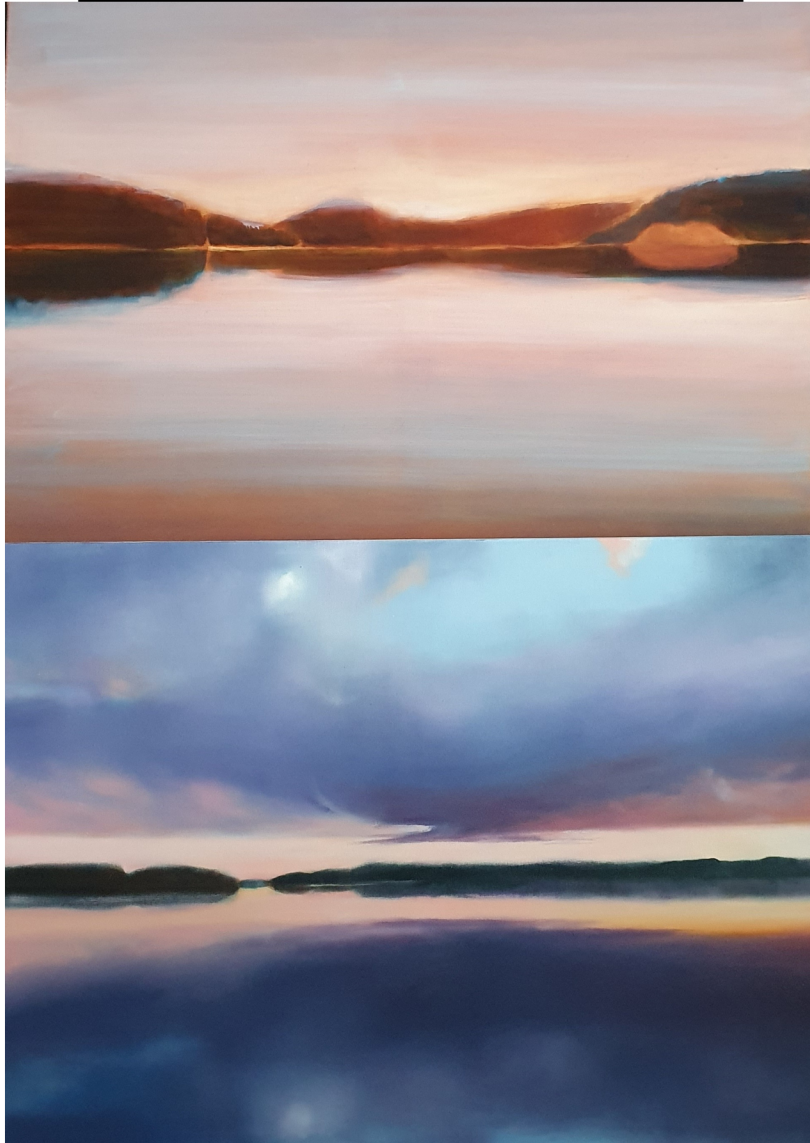


Lopulta teosten muoto määritti omalta osaltaan niiden sisältöä. Isojen töiden vaakasuunnan olin päättänyt jo hyvissä ajoin. Halusin niihin pitkän, vaakasuuntaisen horisontin, joka korostaisi tyynyä ja seesteistä tunnelmaa. Pienempiin töihin muodoksi valikoitui lopulta neliöitä ja kapeita, japanilaiseen kakemono -muotoon viittaavia suorakaiteita. Pienempiin teoksiin halusin isoja enemmän informaatiota ympäristöstä, ja ne paikallistavatkin työt isoja enemmän juuri Saimaan maisemiin.



Isojen töiden alusmaalaukset. Jo tässä vaiheessa aamumaiseman sävelet olivat iltaa selvemmat. Halusin molempiin töihin tyynen järvenpinnan heijastuksineen. Aamusta tuli luontevasti olemukseltaan ja tunnelmaltaan staattinen, kun taas illasta oli tulossa paljon dynaamisempi.

Teokset alkupuolella maalausurakkaa.
Aamumaisema lähti heti ensimmäisistä
kerroksista muodostumaan sellaiseksi, kuin olin
sen ajatellutkin.



Illan suhteen huomaa näin jälkempäin, että se
oli jo tässä vaiheessa paljon valmiimpi, kuin itse
ajattelin ja sen työstö olisi jopa kannattanut
lopettaa aikaisemmin.

Työ eteni ja "Aamutunnelma" valmistui lopulta jopa melko vaivattomasti, vaikka pitkään mietin senkin jatkamista. Rajattu väripaletti ja jo aikaisemmin paljon varioimani aihe helpottivat ja nopeuttivat työn etenemistä.



Aamumaiseman muotoa ja väripalettia olin hahmotellut useampaan otteeseen jo aiemmissa, opintojen ulkopuolella tehdyissä töissä. Ehkä siksikin myös osaksi lopputyötä tullut maalaus valmistui lopulta melko vaivattomasti.

Lopulta tulin siihen tulokseen, että se ei enää kaivannut mitään, vaan sai jäädä pelkistetyn yksinkertaiseksi. Lähes litteässä maisemassa on staattinen ja seisova tunnelma, jollaista siihen tavoittelinkin.

Työ on sekä muodoltaan, että värimaailmaltaan pelkistetty, mutta juuri sellaisena se tavoittaa itse asiassa varsin onnistuneesti genius locin, paikan hengen*.



* Fenomenologiassa ja humanistisessa maantieteessä yleisesti käytetyllä “paikan hengen” käsitteellä viitataan paikalle ominaiseen ja tunnistettavaan luonteeseen, joka määräytyy meistä jokaisen henkilökohtaisen kokemuksen kautta.

Loppukiri

Kuten niin usein, myös tällä kertaa pakko oli lopulta paras muusani. Keväällä 2025 valon lisääntyessä ja aikataulun kiristytessä oli vain maalattava ja saatava työt valmiiksi.

Isoista töistä päänvaivaa aiheutti iltapuolen auringonlasku, jota en millään meinannut saada mieleisekseni, ja josta maalasin joitain kohtia useaan kertaan uudelleen. Maalaamisesta meinasi kadota rentous ja valmistuminen alkoi tuntua epätoivoiselta. Saatoin suotta käyttää kokonaisen päivän yhden nurkan nyhertämiseen vain todetakseni, että edelleenkin se ei näyttänyt siltä, kuin piti.



Lopulta tämänkin työ valmistui. Maalaaminen oli välillä todella vaikean tuntuista ja epätoivon hetkiä koettiin. Siihen nähden olen lopputulokseen ihan tyytyväinen.



Työ myös opetti tekijäänsä. Ajoittaisista Via dolorosa -tunnelmista huolimatta, tai ehkä juuri niiden takia suunnittelen jo mielessäni uuden version maalaamista siten, että tiedän alusta lähtien, mitä olen tekemässä.

Pienet työt onneksi valmistuivat vaivattomammin. Kun olin saanut pohjat valmiiksi ja tehnyt luonnokset, oli niiden suhteen maalausprosessi paljon sujuvampi. Koska minulla myös alkoi olla todella kiire, en enää ennättänyt miettiä, tuliko valittua oikea aihe - nyt oli vain pakko saada valmista.

Työskentely helpottui loppua kohden senkin takia, että olin tähän mennessä sekoitellut jo lukemattomat määrät värejä, kokeillut erilaisia sävyjä, luonnostellut, testaillut, luopunut ja saanut valmista. Viimeiset pienet työt valmistuivat lopulta muutamassa päivässä, kun aikaisempia, etenkin isoja töitä olin hinkannut kuukausien ajan.

Työskentelyn nopeutumiseen vaikutti paitsi tietysti loppupään töiden pieni koko, myös se, että nyt tiesin jo tarkemmin, mitä olin tekemässä ja miten. Kaikki maalaamiseen liittyvät prosessit nopeutuivat - tiesin, mitä värejä tarvitsin, mikä sivellin toimisi parhaiten, missä järjestyksessä etenisin.



Yritys olla
järjestelmällinen



Todellisuus



Ensimmäisenä valmistui pieni tunnelmakuvaus “auringonlaskukalliolta”. Minulla oli kotona sopivasti kiilapuita ja valmiiksi pohjustettua pellavakangasta kahteen pieneen, kapeaan työhön, jotka halusin hyödyntää.

Kapea suorakaide on muotona tuttu mm. japanilaisesta taiteesta. Japonismi, eli japanilaisen taiteen ihailu vaikutti eurooppalaiseen ja myös suomalaiseen taiteeseen 1800- luvun loppupuoliskolla. Sille oli tyypillistä mm. “pysty ja kapea muoto, korkea horisontti, varjottomat ja tasaiset pinnat, ornamentaalisuus, viistot perspektiivit sekä luonnon lähinäkömät” (Anna-Maria Von Bonsdorff Pekka Halosen “Neljä vuodenaikaa” - näyttelykirjassa, 2005).

Tämän pienen teoksen muotokielessä on kaikuja japonismista etenkin muodon ja mäntyjen ornamentaalisen käsittelytavan johdosta.

Tämä kallio on tärkeä paikka. Tänne kokoonnutaan saunan jälkeen katselemaan laskevaa aurinkoa ja puhelemaan niitä ja näitä. Tänne tullaan yhdessä ja tänne mennään yksin.

Mäntyjen ylöspäin kurottava, holvimainen muoto ja hillitty väripaletti tekevät tunnelmasta lähes hartaan.



Auringonlaskukallion “parina” syntyi saman kokoinen ja muotoinen käkkyrämänty.

Myös tässä työssä on japonismille tyypillisiä piirteitä - jo mänty aiheena oli suosittu niin japanilaisessa taiteessa, kuin siitä inspiraatiota ammentaneilla taiteilijoilla.

En kuitenkaan aloittaessani ajatellut tekeväni japonismi-pastissia. Karuilla kalliosaarilla kasvavat, sitkeät käkkyrämännyt vain ovat niin olennainen osa Saimaan maisemia, että halusin yhden sellaisen osaksi teossarjaa.

Myös tässä työssä on näkyvillä pelkistetty, dekoratiivinen muoto niin männnyssä, kuin kallion kuvioinnissakin. Valehtelisin jos väittäisin, ettenkö olisi hieman selaillut kultakauden taiteilijoidemme maisemateoksia työtä suunnitellessani.

Tätä työtä varten sekoittelin ison määrän erilaisia harmaita ja taivas on tuttu Ceruleanin sininen.

Vaalea, punertavampi reunus kalliossa kertoo Saimaan vedenpinnan vaihtelusta, joka voi vuoden aikana olla todella huomattavaa.

Tämä pieni lokki syntyi todella vaivattomasti ja nopeasti ja siitä tuli yksi omista suosikeistani onnistuneen valonkäytön ansiosta. Työ onnistuu mielestäni hyvin valjastamaan keskipäivän kirkkaan valon. Tämä lokki otti kyydin saarien välissä kulkevalta laualta.



Työ poikkeaa muista sarjan teoksista siinä, että sen keskiössä on eläin. Jostain syystä tämä lokki halusi mukaan. Mikä minä olin sitä estämään?

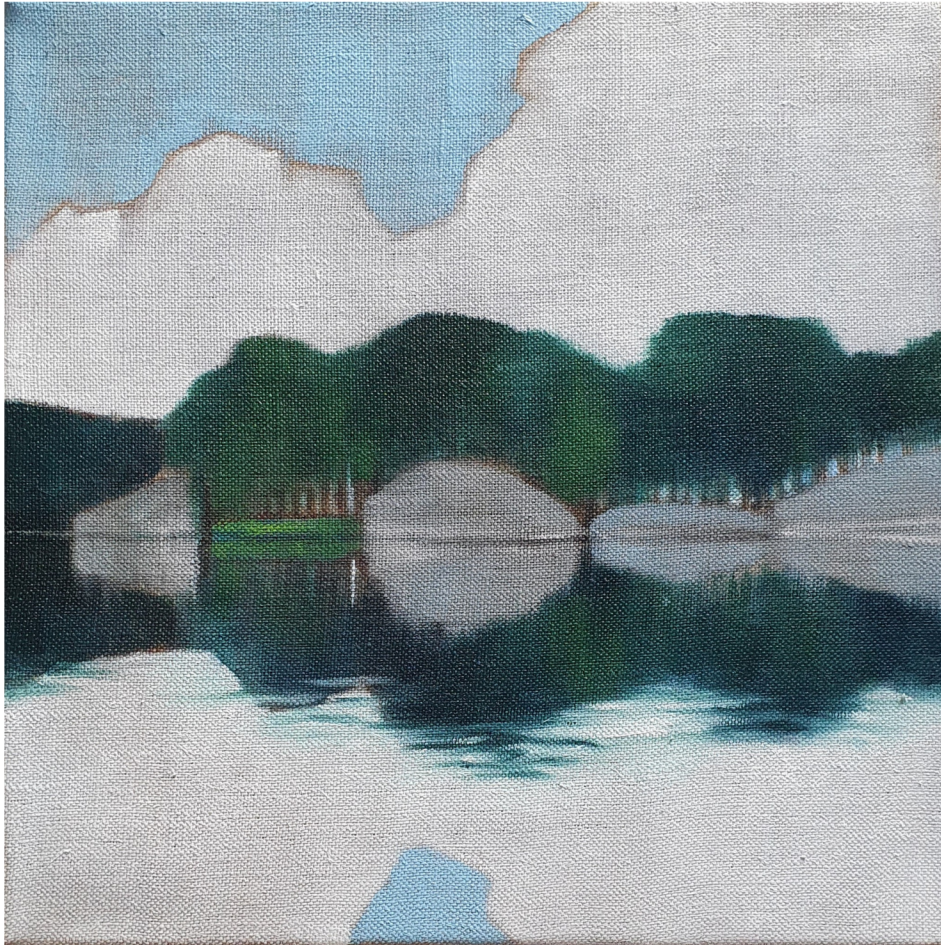


Tämä seisoskelija on ainoa sarjan töistä, jonka maalasin melkein kokonaan kuvataidekoululla. Ehkä senkin vuoksi se on hieman irrallinen, eikä tunnu kuuluvan joukkoon. On myös paljon mahdollista, että tämä työ jää pois itse näyttelystä.

Laiturilla seison minä. Olen tässä sekä katsottuna, että katsojana. Tätä työtä tehdessä en vielä ollut luopunut ihmisaiheisten töiden sisällyttämisestä kokonaisuuteen, vaan se tapahtui myöhemmin.

Seisoskelija on toisaalta sukua paitsi lossimatkustavalla lokille, myös kakkyrämännylle.

Tässä yksinkertaisessa pienessä maisemassa lähestyn ehkä eniten syntetististä, lähes litteää ilmaisua.



Pilvien, puiden ja kallioiden selvät ääriviivat ja melko tasaiset väripinnat, sekä lähes luonnosmainen värinkäyttö tekevät tästä pikkutyöstä hieman muusta sarjasta poikkeavan. Halusin kuitenkin sisällyttää myös tämän työn mukaan kokonaisuuteen, sillä tässä ilmaisussa on jotain, josta itse pidän ja jota voisin jatkossa kehittää eteenpäin.



Nämä kaksi pientä iltamaisemaa syntyivät oikestaan jo varsinaisen töiden palautus -deadlineen jälkeen. Koin kuitenkin palautuksen jälkeen töitä katsellessani, että isot ja pienet työt eivät olleet oikein balanssissa - miten niin valmistuminen jäi viime tippaan?

Tätä kirjoittaessani en siis vielä tiedä, pääsevätkö nämä kaksi pikkuista esille näyttelyymme Haiharaan. Mutta valmiiksi ne joka tapauksessa tulivat.



Näitä pieniä töitä oli ilo tehdä, sillä tässä vaiheessa minulla oli jo hyvä tuntuma siihen, miten työt toteutan. Koska olin jo treenaillut värit ja myös esim. mäntyjen toteuttamisen, valmistuivat työt muutamassa illassa.

Viimeistään tässä vaiheessa huomasinkin pitkän prosessin kantaneen hedelmää ja työskentelyn muuttuneen vapautuneemmaksi ja myös työn valmiiksi saattaminen on jo kivuttomampaa, kuin alkupään töitä tehdessä.

Lopuksi

Meidän AKU7 -aikuisopiskelijoiden taival opintojemme alusta tähän nyt käsillä olevaan lopputyöhön ja lopputyönäyttelyyn on ollut pitkä ja polveileva. Opintomme vuonna 2020 lähes vuodeksi katkaissut pandemia aiheutti sen, että myös lopputyöprosessimme venyi vuodella tänne kevääseen 2025 asti.

Aikaa on siis ollut, mutta olenko osannut sitä käyttää?

Juuri aika, sen puute ja sen käytön hallinta ovat olleet koko opintojen ajan oma kompastuskiveni. Se oli sitä myös tässä pitkässä lopputyöprosessissa. Vaikka kuukausissa laskien aikaa oli paljon, niin itse työhön varattua, konkreettista aikaa tekemiseen oli varsin rajoitetusti.

Syksyn 2024 ja kevään 2025 aikana käytin lähes kaiken liikenevän vapaa-aikani lopputyöteosten maalaamiseen, mutta silti minusta tuntui, että aika ei vain meinannut riittää. Tästä syytän itseäni ja sitä, että laiminlöin suunnittelun ja aikataulutuksen, enkä myöskään jättänyt tarpeeksi aikaa kaikille niille käytännön toimille, jotka odottivat varsinaisten töiden valmistuttua.

Tarkan suunnitelman puute myös hankaloitti lopulta koko työn valmistumista. Jouduin käyttämään todella paljon aikaa korjailuun ja oikean suunnan hakemiseen vielä itse työstövaiheessa sen sijaan, että olisin suunnitellut kunnolla etukäteen ja sen jälkeen pyrkinyt toteuttamaan suunnitelmaani järjestelmällisesti.

Kun maalailen omaksi ilokseni, ei tällaisella päämäärättömyydellä ole niin väliä - silloin on ihan ok aloittaa jotain, katsoa mitä siitä tulee vai tuleeko mitään, antaa olla ja jatkaa joskus, jos siltä tuntuu. Minulla on paha tapa jättää töitä kesken, ja juuri viimeistelyssä kohtasin tätäkin työtä tehdessäni isoimmat ongelmani.

Vaikka ajankäytön paineet ja oman suunnitelman ehkä turhankin (työmäärältään) kunnianhimoiset tavoitteet tekivät prosessista ajoin jopa hieman stressaavan, niin päällimmäisenä tunteena tekemisessä oli kuitenkin ilo. Minä maalaisin joka tapauksessa, kokeilisin ja testailisin, maalaisin maisemiani.

Lopputyötä varten sain myös tehtyä monenlaisia töitä ja sisällytettyä usein pelkkään horisonttiin keskittyvien töiden rinnalle myös hieman erilaisia maisemamaalauksia. Huomaan, että etsin vielä ominta ilmaisua, ja se on vähän nähtävissä myös näissä lopputyön maalauksissa esimerkiksi siinä, miten etenkin pienten maalausten muotokielessä on eroavaisuuksia.

Juuri oman ilmaisun kehittyminen ja edistyminen, säännöllinen ja päämäärätietoinen tekeminen olivat lopputyöprosessin parasta antia. Vaikka kaikki työlle asettamani tavoitteet ja tekemäni suunnitelmat eivät aivan toteutuneet, enkä aivan 100 % tavoittanut sitä, mitä olin hakemassa, pidän lopullista kokonaisuutta kuitenkin ihan onnistuneena. Kaikkein tyytyväisin olen siihen, kuinka tekeminen helpottui jatkuvasti työn edetessä, ja kuinka loppuvaiheessa huomasin oppineeni paljon ja kehittyneenikin ilmaisussani.

Jos nyt aloittaisin alusta, tekisin tarkemman suunnitelman. Luonnostelisin ja aikatauluttaisin työn paremmin. Luultavasti aloittaisin työstön pienistä töistä, sillä niitä tehdessä sain tässäkin prosessissa paljon uusia oivalluksia ja ideoita. Vaikka isommat työt ovat suuritöisempiä ja hitaampia tehdä, olisivat ne luultavasti hyötyneet siitä, että alla olisi ollut jo useampi pieni työ. Ehkä olisin tavoittanut niihin vielä paremmin sen rentouden, jota nyt jäin vähän kaipaamaan.

Voin ihan tyytyväisenä taputtaa itseäni hartialla ja kiittää hyvästä työstä. Pidän tätä itselleni hyvänä harjoituksena ja lähtölaukauksena tuleville töilleni. Vaikka AKU -opinnot nyt loppuvat, uskon, että minulle tämä kuitenkin on vasta alku.